

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Ioannis Præpositi Atrebatis, E Societate Iesv, S.
Theologiæ Doctoris, & quondam in Vniuersitate
Louaniensi ac Duacensi Professoris, Commentaria In
Tertiam Partem S. Thomæ De Incarnatione Verbi ...**

LePrévost, Jean

Dvaci, 1629

Art. XI. Vtrum Christi gratia sit infinita.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94249](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94249)

Resp. negando conseq. quia Christus ut dictum est, ita fuit beatus & comprehensor, ut simul esset creator dum in terris versaretur. Adde quod licet Prophetia in celo sint cessatura quoad actum predicandi futuram item quoad connotatum ipsum tamen donum Prophetiae non euacuabitur, quia nullam in sua substantia intulit obscuritatem, & potest esse cum lumine scientiae infusae. Consimiliter ratione quamvis usus variarum linguarum non sit in celo futurus necessarius; ipsa tamen cognitio non euacuabitur.

ARTICVLVS IX.

Virum in Christo fuerit plenitudo gratiae?

RESPONDET gratiam Christi fuisse summam tam intensiue, quam extensiue: id est fuisse perfectissimam iuxta diuinam dispositionem & mensuram, quā Deus decreuit eam alicui communicare; habuisse etiam omnes gratiae operationes & effectus.

Prior pars patet ex eo quod anima Christi fuerit perfectissime vnita ipsi fonti gratiae; ergo decuit illam habere gratiam perfectissimam & intensissimam. 2. gratia à Christo in alios deriuabatur, igitur decuit ut illam haberet in summo gradu, quem Deus decreuit concedere. 2. pars etiam patet eo quod Christus sit vniuersale principium gratiarum, igitur eius gratia debebat se extendere ad omnes gratias. Obiter

Aduerte ex dictis, quod præter plenitudinem gratiae creatae fuerit in Christo plenitudo diuinitatis, per quam eius anima fuit singulariter sanctificata, ut dictum est.

ARTICVLVS X.

Virum plenitudo gratiae fuerit propria Christo?

RESPONDET plenitudinem gratiae absolute soli Christo conuenire, quamvis aliqui sancti dicantur pleni gratia.

Notandum 1. plenitudinem gratiae varijs modis in scriptura quibusdam personis tribui. Nam aliqui dicuntur pleni gratia, quia habent excellentem gratiam congruam ministerio seu officio ad quod sunt electi. Quia ratione B. Virgo, S. Ioannes Baptista, Apostoli, S. Stephanus dicuntur pleni gratia vnusquisque iuxta proportionem sui ministerij. Alij dicuntur pleni gratia, quia habent gratiam abundantem ad vitam æternam consequendam. quia ratione Apostolus ad Ephes. 3. precatur ut Ephesij implerentur in omnem plenitudinem Dei.

Anima verò Christi duobus modis potest specialiter dici plena gratia. Primo quia fuit vnita diuinitati, quā gratia non potest maior obtingere creaturae. Secundo quoad gratias creatas; habuit enim supremum gradum gratiae, quem Deus decreuit communicare creaturae, unde habuit summam gratiam intensiue. Præterea habuit omnes effectus gratiae & operationes, siue omnē gratiam extensiue. Tertiò gratia in eo erat tanquam in capite & fonte seu principio à quo debebat in genus humanum dimanare. Vnde sit verisimile Christum dominum non solum singulos, sed etiam omnes in

vnū collectos superasse quoad gratiam etiam creatam, ita ut ipse solus habuerit excellentiorem gratiam quam omnes creature intellectuales simul sumptae. Erat enim vnigenitus Dei Filius, quā dignitas, cum longè superet dignitatem omnium creaturarum, fuit congruum ut eius animae concederetur gratia maxima, iuxta mensuram à Deo statutam.

Conf. 1. Christi humanitas fuit Deo charior quam tota vniuersitas creaturarum simul sumpta. Ergo decuit illam ornari donis excellentioribus quam concessa sint vniuersitati creaturarum simul sumptarum.

Conf. 2. Christus quā homo est principium omnium gratiarum in hominibus, est etiam caput Angelorum; ergo decuit illam habere ampliorem gratiam quam omnes simul habeant.

Notandum, 2. hanc gratiae plenitudinem concessam animae Christi ab initio conceptionis, cum illa dona deberentur ratione vnionis hypostaticae tanquam morales proprietates.

ARTICVLVS XI.

Virum Christi gratia sit infinita?

RESPONDET 1. gratiam vnionis esse infinitam, eo quod ipsa persona Verbi sit infinita.

Notandum, si D. Th. gratiam vnionis sumat pro persona Verbi, certum esse eam esse infinitam; si verò sumat pro modo vnionis, de quo egimus supra q. 2. eam non nisi terminatiue esse infinitam, cum modus vnionis non sit aliter dicendus infinitus, quam quod intimè respiciat terminum infinitum.

Respondet 2. gratiam habitualement in genere entis esse finitam, cum sit in anima Christi, quae est creatura habens capacitatem finitam. Quae ratio non nihil est difficilis, cum gratia non necessario debeat proportionari capacitati naturali animae, sed tanquam ordinis supernaturalis respiciatur ab anima secundum potentiam obedientialem, quae non habet terminum; nam potentia obedientialis animae respicit omne id quod non repugnat in ea constitui. Igitur nisi supponatur non posse dari gratiam infinitam, ex capacitate animae non videtur ita commodè concludi quod gratia habitus animae Christi sit finita in ratione entis.

Respondet 3. gratiam in ratione gratiae posse dici infinitam: quia non limitatur, sed habet quidquid potest pertinere ad rationem gratiae. In qua conclusione S. Doctor agit etiam de gratia habituali, vnde patet ex textu. quia verò non ita videtur clarum quo sensu vera sit hæc conclusio, varij varient mentem S. Thomae interpretantur.

Quidam enim Thomistae dicunt gratiam Christi esse infinitam in genere physico gratiae, seu gratiam in Christo fuisse physice infinitam.

Sed nisi sit æquiuocatio, vel questio de nomine, id non est solidum, quia gratiam esse physice infinitam, est esse infinitam in sua entitate physica, & per consequens in genere entis, quod negat S. Th. Cōseq. prob. ratio gratiae & entis in entitate physica gratiae solum distinguuntur ratione: si ergo vnū sit finitum, necesse est alterum quoque esse finitum. Præterea S. Th. 1. parte q. 7. negat omne genus infiniti in creaturis; igitur non potest hic censere gratiam in genere physico gratiae esse infinitam.

Christi humanitas fuit Deo charior quam tota vniuersitas creaturarum.

Resp. 1.

88. Quo sensu gratia vnionis sit infinita.

Resp. 2.

Ratio D. Thom. apparet difficilis.

Resp. 3.

89.

Varie sententiae de mente S. Thom.

Gratia Christi non est physice infinita.

90.

Improbatur & explicatio Med. in.

Neque est infinita in ratione principij meriti.

Refellitur quorundam aliorum interpretatio.

91.

Explicatur tandem mensura D. Thom.

Conf. gratia solum duobus modis potest dici infinita in genere physico, scilicet intensiue vel in essentia; atqui Thomista non concedunt gratiam esse intensiue infinitam; & multo minus concedunt esse infinitam in essentia; ergo nulla ratione potest dici infinita in genere physico.

Alij censent esse infinitam in ratione gratiae, quia propter coniunctionem sui cum gratia vnionis hypostaticae crescit in infinitum in ratione principij meriti. Ita censet Med. in. art. praesenti q. de infinitate gratiae Christi concl. 4.

Sed neque id videtur verum: nam licet Christi operationes fuerint infinitae dignitatis; eam tamen dignitatem non sunt sortitae prout processerunt a gratia habituali, vt constat ex superioribus, sed prout processerunt a gratia infinita; gratia habituali solum concomitanter & per accidens se habente ad tantam operationum dignitatem.

Conf. licet anima Christi caruisset gratia habituali, adhuc Christi opera fuissent infinitae dignitatis; contra vero si natura humana non fuisset vnita Verbo cum eadem gratia quam de facto habuit (supposito quod ea fuerit finita in ratione entis) non potuisset infinite mereri, seu habere meritum infinitum; ergo signum est infinitum valorem operum Christi non posse refundi in gratiam eius habitualement tanquam in causam per se, & proinde proprie loquendo illam gratiam non posse dici infinitam in ratione gratiae, eo quod fuerit principium infiniti meriti, scilicet quae infiniti.

Addunt aliqui gratiam habitualement posse dici extensiue infinitam in ordine ad effectus, eo quod in Christo habeat rationem omnis gratiae, & sit principium omnium gratiarum in hominibus. Videri potest Med. supra.

Sed neque haec commode referuntur in gratiam habitualement tanquam in causam per se, cum varijs effectus supernaturales, quos Christus fuit operatus, non processerint a gratia habituali; vt miracula, praedictiones, &c. similiter cum Christus sit fons omnium gratiarum in genere humano quae homo-Deus & redemptor; id autem non habeat rationem gratiae habitualis. Igitur huiusmodi gratia per accidens etiam ad illa comparatur.

Videtur igitur dicendum quod S. Thom. nihil aliud velit quam, quod licet gratia Christi sit ens finitum, possit tamen dici quodammodo infinita, quia ordinatur ad vnionem infinitae perfectionis, eamque respicit tanquam moralis quaedam ipsius proprietates; quia nimirum ratione illius vnionis moralis quodam debito conceditur anima Christi quod in ipsa gratia tantum dicitur moralis conditionem, scilicet quod ea gratia respiciat terminum infinitae perfectionis, ratione cuius moraliter debetur anima & concedatur vt Christo vniversali gratia principio subseruiat, & ita suo modo habeat quicquid pertinet ad rationem gratiae: cum enim censetur proprietates vnionem subsequens, ratione sui principij censetur habere quicquid pertinet ad rationem gratiae, & materialiter concurrat ad operationes infinite dignas. His praemissis de mente S. Thomae, de re ipsa est controuersia. Itaque

DUBIVM

Vtrum gratia Christi sit intensiue infinita?

92.

AFFIRMAT Maior in 3. dist. 13. q. 3. quam sententiam probabilem censet Med. praesenti art. q. haec de re mota: censet inquam probabilem supposito quod Deus possit facere infinitum intensiue quo etiam supposito idem censet Suarez disp. 22. sect. 1. quia nulla gratia aptius responderet quam infinita, eaque moraliter debetur anima Christi propter vnionem suam ad Verbum.

Conf. si talis gratia dari possit similiter & gloria opera Christi sunt illi commensa.

Longe communissima sententia Theologorum negat cum S. Th. hic a qua, vt pote receptissima, vt non iudicem recedendum, ea tamen videtur satis difficulter probari posse, vt ex dicendis facile constabit.

Probari potest 1. ex Sapientiae 11. omnia in mensura & numero & pondere disposita. Ex quo communis colligitur omne ens creatum esse finitum. Verum, licet propter auctoritatem huiusmodi collectio non sit probabilis, minus tamen est conformis scripturae; cum Sapiens ibi non agat de rerum productione, sed de vindicta peccatorum, & doceat quod licet Deo non defuerint innumerae rationes grauissimae puniendi inimicos filiorum Israel, tamen in ponendis moderationem seruauerit, disponens penas & vindictam de illis sumens in mensura, numero & pondere. Videri potest Lorrinus in illum locum.

2. Vasquez quamuis prima parte censet posse dari infinitum, hic tamen disp. 46. cap. 2. num. 7. probat gratiam in Christo non esse infinitam, eo quod nulla creatura ita possit reddi sancta per gratiam adoptionis, quin possit nouis bonis operibus magis iustificari & Deo placere, & proinde illi debeatur maior gratia habitualis, quod fieri non posset, si gratia esset infinita, cum vno infinito non datur alterum maius.

Verum haec ratio est insufficiens; quamuis enim concederetur totum quod assumit, non concluderetur gratiam in Christo esse finitam, sed solum id esse dicendum de pura creatura, quod ostenditur: Christus reipsa ex bonis operibus quae exercuit, non acquisiuit vllum gratiae augmentum, nec fuit Deo gravior: igitur ex argumento facto non apte concluditur gratiam habitualement in eo non fuisse infinitam, imo non potuisse esse.

3. Facile responderi potest negando assumptum, quia id solum verum est in gratia finita, nisi ergo ex alio capite ostendatur gratiam non posse esse infinitam secundum intensionem, ex hac ratiocinatione non apte ostenditur non posse esse infinitam etiam in pura creatura: cum enim gratia infinita redderet creaturam Deo infinite gratam, mirum non esset si ex bonis operibus ea non posset augeri, cum propter illa creatura non esset gravior.

3. Probari potest ex eo quod capacitas animae Christi sit finita.

Sed cum capacitas animae etiam Christi ad gratiam recipiendam sit tantum obedientialis, quae nullum habet terminum, minus solidum hinc ducitur argumentum ad probandum Christi gratiam non posse esse infinitam.

4. Aliqui asserunt quod nulla aliud ens creatum sit infinitum.

Assumant quidam. Maior.

93.

Negatur adhaerere Auctor, quia communior diffinitur tamen probatur.

Probatur potest ex Sap. 11. Sed minus columiter (scopo sententiae).

94.

Probatio Vasq.

Improbatur 1.

Improbatur 2.

95. Tertia probatio. Sed & haec displicet. Capacitas obedientialis non habet terminum. Quartaprobatio aliorum.

fit infinitum, & proinde nec debeat asseri gratia Christi infinita, ne statuat aliquid monstruosum, & excedens modum & ordinem rei creatæ. 2. quod sit connaturalis naturæ creatæ finitæ habere accedens finitum. 3. quod gratia detur animæ Christi ad ornatum, ad quem finem non requiritur ut sit infinita.

Sed neque hæc multum vrgent: quia si gratia infinita sit possibilis, nihil monstruosum erit, si ea conferatur animæ Christi, cum nulla magis proportionetur vnioni hypostatice; & si illa anima consideretur ut iam eleuata ad esse diuinæ substantiæ; tam possit censerī illi connaturalis gratia infinitè intensā, imò magis quam finitā, ut facile patet ex dictis; ex quibus patet responsio ad id quod tertio loco ponitur. Quamuis enim gratia habitualis solum daretur animæ Christi ad ornatum, & Deus non teneatur concedere infinitam, si tamen ea sit possibilis, potest censerī magis proportionata vnioni hypostatice, & proinde Deus conformiter exigentiæ vnionis debeat Christi animam ornare gratiā infinitā.

5. Probari potest ex eo quod in rebus creatis non possit dari infinitum. Verum id non est ita certum, cum varij existiment illud esse possibile.

6. Peculiariter dicitur quod repugnet gratiam habitualesse intensiue infinitam; quod dupliciter probatur theologicè à posteriori. 1. Si dari possit huiusmodi gratia non erit necessarium Deum hypostatice vniri naturæ rationali creatæ ad perfectè satisfaciendum pro peccato generis humani, quod est contra Patres à nobis citatos q. 1. art. 2. dub. 2. sequela prob. gratia creata infinitè intensā potest esse principium meriti infiniti, & infinita satisfactionis, & per consequens correspondentis grauitati offensæ in Deum per peccatum commissū ex quo conficitur non esse opus vnione hypostatice diuinæ personæ cum natura rationali creata ad redemptionem generis humani.

2. Si dari possit gratia habitualis infinitè intensā, poterit etiam dari lumen gloriæ infinitè intensum & visio beatifica infinitè intensā, & proinde comprehensua Dei; quod tamen repugnat. Sequela probatur, lumen gloriæ moraliter consequitur gratiam tanquam primariā eius proprietatem & primarius habitus eam consequens in suo statu naturali constitutam, & connaturaliter ei maxime proportionatur in intentione; unde communiori sententiā in celo lumen gloriæ est equè intensum atque gratia; ergo si dari possit gratia infinitè intensā, poterit dari lumen gloriæ infinitè intensum; si detur lumen gloriæ infinitè intensum, dabitur visio infinitè intensā.

Ad prius in hoc argumento positum Resp. negando sequelam. ad cuius probationem dico quod talis gratia posset quidem esse principium meriti infiniti quantum est ex se, sed illud meritum solum respicere gloriam tanquam premium & terminum, non verò reconciliationem peccatoris cum Deo; cum enim gratia habitualis & opus ex ea proveniens ex sua specie & naturali conditione sint tantum proportionata gloriæ, sequitur quod quantumcumque intendatur non extrahantur ab illo ordine, nec referantur ad aliud tanquam ad premium. videri possunt dicta dubio citato.

Ut respondeatur ad posterius, supponendum Deum à nullo beato reipsa comprehendi, imo nec posse comprehendi etiam ab anima Christi, ut passim tradunt Theologi, partim 1. parte q. 12. art.

7. partim hac parte q. 10. art. 1. quod videtur definitum in Concilio Lateranensi, & habetur capitulo Firmiter de summa Trinitate, ubi dicitur; *firmiter credimus & simpliciter confitemur, quod vnus solus est verus Deus, æternus, immensus & incommutabilis, incomprehensibilis.* Quæ definitio absolute intelligitur etiam de potentia absoluta, & respectu cuiuscumque creaturæ, & per consequens etiam respectu animæ Christi. hoc supposito

Respondent aliqui etiam dato lumine infinito non sequi Deum posse comprehendi duplici ex causa. 1. quia etiam dato lumine infinito non sequitur visio infinita seu infinitè intensā, quia ad visionem beatificam debet etiam concurrere intellectus creatus, qui non est capax actionis infinitæ.

Sed id videtur minus probabiliter dictum; si enim dari possit infinitum, cur intellectus non poterit per potentiam obedientialem ad illud concurrere? præsertim quando potest concurrere ad ipsam actus speciem, & quare Deus minus potest eundem intellectum eleuare per lumen infinitum ad visionem infinitam eliciendam, quam simpliciter ad eliciendam visionem? Adde quod cum ipsum lumen sit virtus ex naturā suā ordinata ad producendam cum intellectu visum beatificam, dicendum sit non esse possibile lumen infinitum, si non possit produci visio infinitè intensā; vel talem actionem poni posse, si possit dari lumen infinitè intensum.

Respondent 2. quod licet dari posset visio infinitè intensā, non idcirco Deus comprehenderetur, quia per huiusmodi visionem Deus non cognosceretur tam perfectè quam est cognoscibilis, seu huiusmodi cognitio in ratione cognitionis non adæquaret cognoscibilitatem Dei ex parte obiecti, quia infinitud. gratiæ, luminis & visionis beatificæ solum esset secundum quid, non autem simpliciter in genere entis.

Qui discursus indicat ad comprehensionem Dei requiri cognitionem essentialiter infinitam; quod tamen videtur difficulter probari, quia cognitio etiam comprehensua non requirit æqualem perfectionem in ratione entis cum re comprehensa, ut patet in notitiā supremi Angeli, quæ cum sit accidens & quidem naturale, minoris est perfectionis quam infimus Angelus, quem tamen supremus Angelus potest quoad naturalia comprehendere. Conf. per clarā visionem infinitè intensam Deus videtur ita posse cognosci ut non solum nihil quoad rem lateat, sed etiam quoad adæquationem. igitur poterit comprehendi. His non obstantibus

Responsio videtur valde probabilis, scilicet quod Deus simpliciter & in genere entis omnino infinitus & summa essentia, postulet xpm in cognoscendo essentialiter infinitam ad hoc ut comprehendatur, & quod nulla alia notitia possit in penetrando adæquare eius cognoscibilitatem.

Ad ea quæ in contrarium asseruntur Resp. licet in genere non requiratur ut comprehensio sit æqualis perfectionis in ratione entis cum re comprehensa; in Deo tamen ex consequenti requiri, cum non possit dari cognitio essentialiter infinita, quæ non sit Deus.

Ad confirmationem Resp. negādo assumptum: quia quantumcumque Deus perfectè videatur à creatura cognosci, remanet in infinitū magis cognoscibilis, utpote essentialiter infinitè perfectus.

Ex his & similibus patet, ut dixi, communem sententiam.

Con. Lasar.

98.

Ad posterius respō-
sio aliquo-
rum,

Sed minus
probabilis.

Dato lumi-
ne infinito,
dabitur &
visio infinita.

99.

Eorundem
altera res-
ponsio.

Videtur nō
satisfacere.

Defenditur
tamen ut
probabilis.

Non com-
prehenditur
Deus, nisi
visione es-
sentialiter
infinita.

100.

sententiam non ita facile probari, à qua tamen non iudico recedendum, quia saltem aliqua argumenta probabiliter eam suadent, & pro alia parte nihil potest afferri quod non possit commode solui. & cum Deus iuxta communem sensum Patrum decreuerit omnia creare in mensura, numero & pondere, quidquid sit de ea questione, an dari possit infinitum in rebus creatis.

Obiectio ex Ioan. 3. Obijcies tamen quod gratia Christi videatur esse infinita ex illo Ioannis 3. *Non enim ad mensuram dedit Deus spiritum*, quo videtur significari Deum Patrem dedisse Filio gratiam infinitam.

Solutiones D. Th. non videntur conformes textui. Aliter respondetur.

8. Th. responsione ad 1. tres adhibet solutiones, quæ doctrinam quidem veram continent non tamen videntur conformes textui; unde illis omittis.

Resp. nihil ex prædicto loco posse colligi, quia sensus illius sententiæ est, quod Deus nobis dedit Filium suum & proinde non dedit nobis gratiam limitatam. Videri potest Toletus in hunc locum.

ARTICVLVS XII.

Virum gratia Christi potuerit augeri?

101. **S**UPPONIT gratiam habitualement in Christo esse finitam; quo posito, ratio dubitandi est quod videatur Christum potuisse recipere gratiæ augmentum, cum neque ex parte ipsius formæ, neque ex parte subiecti quidquam videatur ob stare.

Resp. neg. Respondet tamen quod ea non potuerit augeri, quam doctrinam videtur intelligere de lege ordinaria; & ita intellecta est communis Theologorum, quam etiam tradunt Patres, Hieron. in caput 31. Ierem. in illa verba, *semina circumdabit virum*. August. 15. de Trinitate cap. 26. Damasc. lib. 3. de fide cap. 22.

Cur gratia Christi augeri non potuerit. Probat duabus rationibus. Prior petitur ex fine ad quem gratia ordinatur; gratia habitualis in Christo ordinatur ad vniõnem cum Deo in vniõne personæ. Scilicet est ornamentum moraliter consequens ipsam vniõnem humanitatis cum Verbo, quæ vniõne non potest esse sublimior inter creatas, & proinde decebat animam Christi habere summam gratiam quam Deus vnquam dare decreuerit, idque à primo conceptionis instanti, vt aliquoties in superioribus dictum est, igitur progressu temporis non creuit habitus gratiæ.

Conf. non est vlla repugnantia ob quam ab initio conceptionis non potuerit habere summam gratiæ quam Deus dare decreuerit; & de cætero est conformius quod habuerit, cum proprietates conferantur rebus statim in ortu suo, nisi quid obstat.

2. Ratio petitur ex parte status Christi: Christus à primo conceptionis instanti fuit beatus, & respectu gloriæ animæ fuit in termino; gratia autem in beatis non solet augeri.

102. **Quo scilicet** Christus fuissebat sapientia & arte & gratia apud Deum & homines; quia Euangelista non vult profecisse quantum ad augmentum ipsorum habituum, sed solum quoad vsum & exercitium; & quod progressu temporis perfectiora sapientiæ & gratiæ opera (scilicet quoad substantiam ipsorum operum) exercuerit, non tantum in hominum opinione, sed etiam re ipsa & coram Deo, qui vir existens eminentiora opera edidit quam pueri; & ita quoad ip-

fos actus verè profecit coram Deo, quamuis ipsi habitus ratione operum nullum susceperint incrementum. Videri potest Damasc. supra.

Petes an per potentiam Dei absolutam gratia & virtutes in Christo augeri non possint? Magna est hac in re sententiarum diuersitas, vt videre est apud Vasquez disp. 47. cap. 2. Sed

Resp. breuiter posse, vt communius docent recentiores, quia gratia finita non potest exhaurire infinitam Dei potentiam, & proinde Deus potest producere gratiam in infinitum perfectiorem & perfectiorem. Capacitas etiam animæ Christi quæ est obediencialis potest in infinitum excurrere, & per consequens nec est repugnantia ex parte ipsius gratiæ, nec ex parte subiecti quod minus gratia habitualis in Christo de potentia absoluta possit augeri. Quod non obscure docet S. Th. hic responsione ad 2.

ARTICVLVS XIII.

Qualiter gratia Christi habitualis se habeat ad vniõnem?

RESPONDET vniõnem hypostaticam naturæ & intellectu esse priorem; unde gratia habitualis non est dispositio præuiæ seu preparans ad vniõnem naturæ humanæ cum Verbo, sed naturæ subsequens tanquam ornans, & proprietates moraliter debita animæ ratione vniõnis. Ratio est quod humanitas ordine naturæ prius subsistat, quam habeat gratiam. De materia huius articuli videri possunt dicta q. 2. art. 7. dub. 2. & art. 10.

QVÆSTIO VIII.

De gratia Christi secundum quod est caput Ecclesiæ.

ARTICVLVS I.

Virum Christus sit caput Ecclesiæ?

RESPONDET affirmatiue, quod est de fide; traditum ab Apostolo ad Ephes. 1. dicente, & ipsum deit caput supra omnem Ecclesiam, quæ est corpus ipsius. cap. 5. vir est caput mulieris sicut Christus est caput Ecclesiæ.

Porro vt tradit S. Thom. in corpore, hac metaphorica acceptio capitis triplici de causa tribuitur Christo per analogiam ad caput naturale. 1. in capite naturali potest considerari ordo dignitatis, quod scilicet inter omnia membra dignissimum locum occupet in suprema hominis parte. 2. perfectio, quia in eo vigent omnes sensus interiores & exteriores, quod in nullo aliorum membrorum reperitur. 3. potest considerari virtus, quoniam à capite est omnis motus & gubernatio aliorum membrorum, illa enim influxum recipiunt à capite.

Hæc omnia optimè tribuuntur Christo respectu Ecclesiæ, quæ est corpus quoddam mysticum vt patet ex sententijs Apostoli citatis, & ex cap. 4. eiusdem epistolæ; nam Christus primum locum & excellentissimum obtinet sicut rex in regno. In eo etiam est plenitudo gratiæ tam intensiue quam extensiue, & ab eo omnis virtus spiritalis in homines